

Na een paar jaar met alleen online bijeenkomsten organiseerde 5xbeter 28 september weer een live evenement. Ruim 200 vertegenwoordigers van MKB-
maakbedrijven lieten er met hun komst zien dat ze safety on pole position zetten. Net als bij de Formule 1 vraagt een veilige en gezonde werkplek om teamwork.

VEILIG WERKEN DOE JE SAMEN

BEELD JESSIE WESTPHAL PHOTOGRAPHY

5XBETER-EVENT SAFETY ON POLE POSITION

Als je verwacht dat vooral grote bedrijven veiligheid hoog in het vaandel hebben, bewijst deze dag het tegendeel. Veel mkb-bedrijven komen naar Hart van Holland in Nijkerk om kennis en inspiratie op te halen om op de werkvloer toe te passen. Mark Helder (voorzitter Koninklijke Metaalunie) kent als ondernemer 5xbeter van veiligheidstrajecten. Heel belangrijk, want: 'mensen zijn het grootste goed.' Bart Plaatje (algemeen secretaris FNV) vertelt dat zijn vader in de jaren 70 als lasser werkte zonder rookafzuiging. Dat is nu ondenkbaar: 'Er is nu meer bewustwording en er zijn betere tools.' Beiden benadrukken dat werkgevers en bonden nu een gedeelde verantwoordelijkheid voelen. Helder vindt dat de samenwerking

en het gesprek tussen werkgevers en werknemers ook binnen bedrijven essentieel is om een balans te vinden tussen veiligheid en werkbaarheid. 'Er staat vaak druk op het werk, de opdracht moet af. Dan wordt snelheid prioriteit. Juist dan moet er iemand opstaan die zegt: maar doe je het wel veilig? En als ik als directeur mijn bedrijf binnenloop zonder mijn veiligheidsschoenen wil ik dat mijn medewerkers me daarop wijzen.'

Veiligheidsexpertise voor de sector

Veiligheid vooropzetten is niet altijd makkelijk in een tijd waarin er al zoveel op maakbedrijven afkomt. Zeker kleine bedrijven kunnen niet altijd zelf veiligheidskundigen en

arbeidshygiënisten in huis hebben. Daarom regelen sociale partners in de metaal sinds 2006 veel centraal. Via 5xbeter bundelen ze kennis en expertise die ze kosteloos aan alle bedrijven beschikbaar stellen. 5xbeter vertaalt wetenschappelijke inzichten in praktisch toe te passen tools en informeert over nieuwe normen en regels. Daarnaast kunnen bedrijven op de eigen werkvloer advies krijgen van Verbetercoaches. Deze veiligheidskundigen en arbeidshygiënisten komen bij veel bedrijven over de vloer en delen de goede voorbeelden die ze tegenkomen.

Ook bij Safety on pole position delen Verbetercoaches hun expertise met work-

Deelnemers krijgen uitleg over een snelle én veilige bandenwissel bij de pitstopchallenge.

De Verbetercoaches geven kosteloos advies op de werkvloer, bijvoorbeeld bij het invullen van de RI&E of over veilig omgaan met gevaarlijke stoffen en lasrook.

Mark Helder (op de rug gezien) in gesprek met dagvoorzitter Rens Merkelbach en Bart Plaatje (FNV): 'Culture eats strategy for breakfast. Als het niet echt gedragen wordt vanuit het hele bedrijf, gaat het niet werken.'

shops over de RI&E en fysieke belasting. Dat laatste is actueel door een geactualiseerde Verbetercheck die ook richtlijnen bevat voor de belasting van zittend werk op kantoor. Verder is er aandacht voor actuele onderwerpen als de risico's van lithiumbatterijen.

Synergie tussen jong en oud

Voormalig coureur Jan Lammers vertelt over de vele innovaties die Formule 1 veiliger, sneller en duurzamer maakten. Sommige riepen bij

de oude garde - waartoe hij zichzelf rekent - wel eens weerstand op. 'Als je als door de wol geverfd coureur niet openstaat voor nieuwe technieken en nieuwe middelen, dan beperkt je ervaring je juist.'

Ook bij maakbedrijven zijn het soms de jongeren die net van school komen die nieuwe veiligheidsmaatregelen normaal vinden. 'Die zijn gewoon zo opgevoed. En degene die al 30 jaar op de werkvloer loopt heeft er moeite mee. Dus jong en oud, sta open voor elkaar en

probeer van elkaar te leren.' Een andere les gaat over wie erop wordt aangekeken als er iets misgaat. Lammers vertelt dat je bij een incident in de Formule 1 verder moet kijken dan directe oorzaken: 'Als een coureur niet op de juiste plek stopt voor de pitstop, is de bandenwissel trager. De pitcrew krijgt de schuld, maar er is meer aan de hand.'

Diepere oorzaken ongevallen aanpakken

Jane Thijsen en Diana Martens, respectievelijk

inspecteur en projectleider bij de Nederlands Arbeidsinspectie (NLA), vertellen dat uit experimenten blijkt dat na een incident op zoek gaan naar diepere oorzaken herhaling kan voorkomen. Daarom moeten werkgevers sinds kort zelf een rapport schrijven na een ongeval. De NLA keurt het pas goed als alle deeloorzaken benoemd zijn. Ze geven het voorbeeld van een ongeval met een kantbank. Thijsen: 'Dat kun je toeschrijven aan de uitzendkracht. Maar die wist niet dat het veiligheidslichtscherm was uitgeschakeld. Ook het toezicht en de instructie schoot tekort.' De werkgever moet een verbeterplan maken en uitvoeren, en de NLA komt dat in een vervolgbezoek controleren. Martens merkt dat werkgevers door die zelfrapportage meer betrokken raken bij het onderwerp. 'We zien veranderingen vaak beginnen bij de werkgever.' Een preventiemedewerker onderschrijft dat. De uitkomsten van het zelfonderzoek waren eyeopeners die hem hielpen de bedrijfsleiding mee te krijgen

« Gezondheidsschade openbaart zich vaak pas na het pensioen »

om veiligheid op een hoger niveau te tillen. Het is nog te vroeg om te concluderen dat de nieuwe koers effectief is. Martens is in elk geval tevreden over de inzet van de sector. 'Men is hier echt serieus bezig. Ik heb veel contact met 5xbeter, FNV en Metaalunie en zit in allerlei werkgroepen.'

Een ziekte zit in een klein hoekje

Een ongeval is heel zichtbaar, maar gezondheidsschade openbaart zich vaak pas na het pensioen. Blootstellingsdeskundige Jody

Jan Lammers reikte prijzen uit aan de winnaars van de kennisquiz over gevaarlijke stoffen: Suzanne Veldman (Hydro), Shannon Faas (Hoogewerf Safety Solutions) en Egbert de Gelder (Thermeta Service).

Schinkel (TNO) benadrukt dat beroepsziekten bovendien veel meer mensen treffen. Terwijl ook dat te voorkomen is. In de metaal vooral door minder blootstelling aan lasrook en gevaarlijke stoffen. De meest gevaarlijke kankerverwekkende stoffen worden bij 20% van de maakbedrijven toegepast. Schinkel vertelt dat je in 5 stappen kan zorgen dat blootstelling onder de wettelijke grenswaarden ligt: risico's inventariseren en beoordelen, een verbeterplan maken, implementeren en kijken of het ook echt werkt.

Ook benadrukt hij de juiste volgorde van de maatregelen. 'Begin bij de bron en neem technische maatregelen. Pas als die niet werken, mag je persoonlijke beschermingsmiddelen gaan gebruiken. Want die zijn belastend voor de werknemer. En als die ze niet gebruikt, is de enige barrière weg.'

Draagvlak voor veilig en gezond werken

Een terugkerende constatering is dat veiligheid valt of staat met cultuur. Elkaar durven

aanspreken en voorbeeldgedrag. Mark Helder verwoordt het als volgt: 'Je kan nog zulke mooie tools bedenken. Maar als het niet echt gedragen wordt vanuit het hele bedrijf, gaat het niet werken.'

Volgens Robert Jespers (Mediwerk) krijg je draagvlak door als neutrale gespreksleider met medewerkers in gesprek te gaan. 'Laat ze reageren op prikkelende stellingen en dan hun standpunt motiveren. Je zult zien dat er meer consensus komt. Combineer het met een toolbox, en laat ook een keer de stagiair een stelling verzinnen.' De waarde van het event zit zeker ook in de ontmoeting en het gesprek van deelnemers met elkaar. Ze delen in de pauze en bij de borrel wat ze geleerd hebben, vergelijken de ervaringen in grote en kleine bedrijven en vragen elkaar tips om de aandacht voor het onderwerp veiligheid niet te laten verslappen. Zo gaat iedereen naar huis met nieuwe inzichten om morgen in de praktijk te brengen. Kijk ook op www.5xbeter.nl en meld je aan voor maandelijkse updates.